

Förteckning över litteratur och forskning om analfabeter, alfabetisering, kortutbildade och andraspråkstillägnande

Förord

Det bedrivs en hel del forskning om andraspråksinlärning, men endast en mycket begränsad del av denna behandlar analfabeters och kortutbildades speciella situation vid andraspråkstillägnande.

Listan som presenteras nedan visar den litteratur i ämnet som vi funnit via bibliotekskataloger, Internetsökningar, kontakter med lärosäten, källförteckningar i vetenskapliga rapporter och liknande. Tyngdpunkten ligger på nordisk litteratur, framför allt svensk forskning och akademiska uppsatser. Ett fåtal titlar från USA, Kanada och Nederländerna finns också upptagna.

Listan gör inte anspråk på att vara en fullständig förteckning över svensk forskningslitteratur i ämnet, men troligast är att den täcker in det mesta som finns att tillgå i ämnet för närvarande. Tanken med att lista framför allt svensk litteratur är bland annat att den ska vara lättåtkomlig i Sverige, men också för att den bäst speglar de förhållanden som är aktuella för inlärare i Sverige.

Många av de akademiska uppsatserna finns publicerade på Internet, och till dessa finns länkar vid respektive titel. Vid tiden för insamlandet av titlarna fungerade länkarna, men det är möjligt att några av dem har upphört att fungera. Om så är fallet är det så gott som alltid möjligt att söka på uppsatsens titel + författare på någon sökmotor, t ex Google.se, och på den vägen finna rätt på den.

Litteratur och forskning om analfabeter, alfabetisering, kortutbildade och andraspråkstillägnande

Författare	Titel
Antby, Iréne	”Jag skriver för att komma ihåg...” Några burmesiska flyktingars väg till användandet av det svenska skriftspråket. (Uppsats, Göteborgs universitet, Inst. för svenska språket) [PDF] ”Jag skriver och skriver för att komma ihåg...” Några burmesiska ...
Alver, Vigdis	Er vi på rett vei nå? Opplæring for analfabeter i Norge. I: Naucmér, K.(red.) <i>Symposium 2000: ett andraspråks-perspektiv på lärande.</i>
Alver, Vigdis & Lauhaug, V	Alfabetisering – mer enn å lære bokstavene. (1998)
Andersson, Kristin & Niemi, Päivi	Alfabetisering och svenskundervisning för andraspråkselever och vuxenstudier med annat modersmål än svenska: en kvalitativ intervjuundersökning ur pedagogers perspektiv. (C-uppsats, Luleå tekniska universitet/ Utbildningsvetenskap, 2005.) http://epubl.ltu.se/1652-5299/2005/013/
Bohenn, E, Hazelzet, A & Smit, A-A	Low literate at work http://www.lezenenschrijven.nl/files/publicaties/65549-literate.pdf
Atterstam, I	Att lära sig läsa förändrar hjärnan. Svd.se 2004.01.13
Byström, Ingela	Ett förändrat arbetssätt – ökade möjligheter för lågutbildade elever att nå målen för sfi-utbildningen I: Naucmér (red.) <i>Symposium 2000 - ett andraspråksperspektiv på lärande</i>
Carlsson, M	Språk och makt. Om lågutbildade invandrare på den svenska kunskapsarenan. (Sociologiska institutionen. Göteborgs universitet, 1995)
Carr, W & Kemmis. S	Becoming critical. The Falmer Press. (1995)
Fjeld, M, Skramstad, T & Vestbrøstad, E	Alfabetisering med digitale læremidler. En vurdering av alfabetiseringsprogrammet Migranorsk alfa. (Semesteroppgave, grunnfagstillegget i norsk som andrespråk Institutt for lingvistiske fag, Universitetet i Oslo, 2003.)

<p>Franker, Qarin</p>	<p>Alfabetisering, analfabeters läs- och skrivinlärning. I: <i>Att undervisa vuxna invandrarelever i svenska. Ett referensmaterial i svenska som andraspråk för grundläggande vuxenundervisning.</i> Skolverket. (1994)</p> <p>Alfabetisering i Sverige: förutsättningar och möjligheter. I: Åhl (red) <i>Svenskan i tiden</i> (2000) s 64 – 88.</p> <p>Alfabetisering och vardagens krav på litteracitet. I: <i>Lära och utvecklas tillsammans.</i> Studiematerial. Kompetensutveckling för sfi-lärare. Lärarhögskolan i Stockholm/ Myndigheten för skolutveckling www.lhs.se/ruc.sfi</p> <p>Alfabetisering – på vems villkor? I: Andersson, A-B, Enström I, Källström R & Naucleur (red) <i>Svenska som andraspråk och andra språk. Festskrift till Gunnar Tingbjörn.</i> (1997) S 87 – 100.</p> <p>Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en tvåspråkig kontext. I: Hyltenstam, K. och Lindberg, I. (red) <i>Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle.</i></p> <p>Bildspråk ur olika synvinklar – en problematisering av bilder i alfabetiseringsundervisning. I: <i>Lära och utvecklas tillsammans.</i> Studiematerial. Kompetensutveckling för sfi-lärare www.sfi.su.se/resursbanken/</p> <p>Bildval i alfabetiseringsundervisning – en fråga om synsätt. I: <i>Rapporter om svenska som andraspråk. (ROSA) 9 ISA</i></p> <p>Litteracitet – en fråga om demokrati och delaktighet www.svenska.gu.se/isa/projekt/Litteracitet-BesyvQF.doc</p> <p>Äntligen kan jag läsa. Om vuxna invandrares litteracitet i det svenska samhället. I: KRUT, <i>Kritisk utbildningsskrift</i> nr 108. 2003.</p>
<p>Franker, Qarin & Skeppstedt, Inger</p>	<p>Alfaportföljen. Portföljmetodik för alfabetisering av vuxna inom sfi. Nationellt centrum för sfi och svenska som andraspråk. www.sfi.su.se/resursbanken/</p> <p>Alfabetiseringsundervisning i Norden Slutrapport från KAN-projektet: Kartläggning av alfabetisering i Norden. Nationellt centrum för sfi och andraspråk och Institutet för svenska som andraspråk http://www.sfi.su.se/publikationer.html</p>

Fredriksson, G	Invandrareleverna och skrivprocessen. Gleerups. (1991)
Gulliksson, Anna	Alfabetiseringsundervisning för vuxna invandrare och asylsökande. I: <i>Portar till språk och litteratur.</i> (2007) Red. Granath S. & Bihl B. Centrum för Språk- och litteraturredaktik http://www.diva-portal.org/diva/getDocument?urn_nbn_se_kau_diva-1409-2_fulltext.pdf .
Hedström, Lillemor	Alfabetiseringsundervisning – med bild och studiebesök. <i>Kompetensutveckling för sfi-lärare.</i> Lärarhögskolan i Stockholm. Myndigheten för skolutveckling. (2005)
Hvenekilde, Anne (red.),	Alfa og omega: om alfabetiseringsundervisning for voksne fra språklige minoriteter. Novus forlag. Oslo. (1996)
Johansson, Yolanda	Att alfabetisera vuxna: om arbetet i en klass på grundvux (1993)
Juffs, Alan	Working memory, second language acquisition and low-educated second language and literacy learners. (University of Pittsburg, Department of Linguistics) http://lotos.library.uu.nl/publish/articles/000174/bookpart.pdf .
Juul, H	Fonologiska færdigheder og læseudvikling hos DU-1-kursister. Projektrapport. Ministeriet for Flygtninge, Invandrere og Integration.
Knudsen, Lars	Analfabet & Begynderundervisning I: <i>Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik.</i> Nr 24, volym 8, s 42 -47 http://inet.dpb.dpu.dk/infodok/sprogforum/spr24/knudsen.html Analfabet og hvad so?: kommunikativ kompetence som fælles projekt. Akademisk.(2002)
Kuyumcu, Eija	Att fastna i utbildnings- och åtgärdskarusellen: hinder och möjligheter för utbildning av lågutbildade vuxna invandrare. I: <i>Svenskan i tiden.</i> (2000) Om tanke, kognition och uttryckssätt hos illitterata. I: Cerú, Eva (red.) <i>Svenska som andraspråk. Lärarbok 2.</i> (37 s.)
Larpe, Katarina	Adam och Eva: en interaktiv metod i hälsoundervisning för lågutbildade invandrade kvinnor. (2000)
Lenberg, J	Förut var jag blind. En studie av invandrarkvinnors problem och möjligheter vid alfabetisering på svenska. (C-uppsats i Svenska som andraspråk. Institutionen för nordiska språk. Uppsala universitet.)

Lundberg, Ritva	Reflektioner om bokstavs-/ ljudinlärning från en alfalärare. <i>Kompetensutveckling för sfi-lärare.</i> Lärarhögskolan i Stockholm. Myndigheten för skolutveckling. (2005)
Lundgren, Berit	Analfabetism som stigma. I: Invandrare och minoriteter. Nr 1, 2006. ”Jag har tio barn så jag behöver inte bekymra mi om min ålderdom” – om skolans möjligheter att skapa förståelse. I: Thorsson, S (red) <i>Andra nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning.</i> Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Göteborgs universitet. (2004) S 123 – 139. Skolan i livet – livet i skolan: Några illitterata invandrarkvinnor lär sig tala, läsa och skriva på svenska som andraspråk. Akademisk avhandling. Umeå universitet. (2005) http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-515 To work with an interpreter. I: Frånberg, G-M & Ladson-Billings, G (red) <i>Teacher Education and International Collaboration; its strength and challenges.</i> Umeå universitet. (2004) S 127 – 144. Är det möjligt att lära sig läsa och skriva på sitt andraspråk? I: KRUT, Kritisk utbildningstidskrift. Temanummer: Analfabeter. Nr 108 (4/2002)
Malm, Morit	Alfabetisering med modersmålet som grund – tankar från lärare till lärare. <i>Kompetensutveckling för sfi-lärare.</i> Lärarhögskolan i Stockholm. Myndigheten för skolutveckling. (2005)
Merc Cwifeldt, Renata	En alfabetiseringslärarens yrkesutveckling. (10-poängsuppsats, Lärarhögskolan i Stockholm, 1998)
Myrberg, M	Invandrares förmåga att läsa och skriva på svenska – en betraktelse över orättvisor eller en orättvis betraktelse. I: Naucér K. (red) <i>Symposium 2000. Ett andraspråksperspektiv på lärande.</i> Stockholm. Stigma.
Mörkeberg, Birgitta. & Reimer, Carin.	LTG – läsning på talets grund inom sfi. I: Lära och utvecklas tillsammans. Studiematerial. Kompetensutveckling för sfi-lärare; Lärarhögskolan i Stockholm och Myndigheten för skolutveckling. http://www1.lhs.se/sfi/resursbanken/artiklar/birgittamorkeberg.doc
Mörnerud, Elisabeth	Modersmålsbaserad alfabetisering i Sverige: Studie i alfabetisering och tvåspråkighet. (D-uppsats, Malmö högskola/Lärarytbildningen. 2004) http://hdl.handle.net/2043/1451

Oldberg, Ulf	Erfarenheter av alfabetisering I: Att undervisa vuxna invandrarelever i svenska. Ett referensmaterial i svenska som andraspråk för grundläggande vuxenundervisning. Skolverket. (1994)
Pettersson, Katarina	Är alfabetisering effektivt? En undersökning i Malmö stad. Lunds universitet. Socialhögskolan. (2003.)
Rydén, Inga-Lena	Litteracitet och sociala nätverk – ur ett andraspråksperspektiv. Rapporter om svenska som andraspråk (ROSA) 10. Institutet för svenska som andraspråk. Göteborgs universitet.
Sachs, Lisbeth	Alfabetisering: en fråga om kultur och tänkande. (1986)
Skeppstedt, Inger	”Det finns många blommor i blommigt tyg” en studie om språklig medvetenhet hos kortutbildade vuxna andraspråksinlärare” (Centrum för tvåspråkighetsforskning, Stockholms universitet. D-uppsats. 2002.)
Sunesson, Jenny	Varför ska jag lära mig läsa och skriva? En motivationsstudie bland bunonger i Kambodja. (Örebro universitet. Pedagogiska institutionen. C-uppsats, 2007)
Taha, Nermin	Olika faktorerers inverkan på språkutvecklingen vid alfabetisering av en sfi-elev: – En longitudinell och kvalitativ studie om hur en illitterat somalisk tonårig flicka anpassar sig till en läsandets värld.. (Växjö universitet. Institutionen för humaniora. D-uppsats, 2008.) http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:vxu:diva-2327
Tarone, Elaine & Bigelow, Martha	Alphabetic print literacy and oral language processing in SLA.. Cambridge University Press. (2005) https://www2.cla.umn.edu/faculty/download_attachment.php?binary_or_jpeg=binary&id=15438
Tarone, Elaine	Literacy and second language oracy. (2008)
Transit	Transit – ett språkutvecklingsprojekt http://www.bildmuseet.umu.se/img/Transit.pdf .
UR	I love språk: Hur lär man en analfabet svenska? (Videoupptagning / TV-program, 2007)
Vedel, Hanne & Nielsen G Ø	Alfabetisering i dansk som andetsprog. S 237 - 305